

prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău
jud. Natalia Sandu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
jud. Nina Vascan, Vladislav Clima, Eugenia Fistican

DECIZIE

04 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența

Președintele ședinței
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Luiza Gafton

examinând recursurile declarate de către Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management” și Consiliul municipal Chișinău, Primăria municipiului Chișinău,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management” împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea alocațiilor pentru finanțarea desfășurării procesului de învățământ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017 prin care a fost respins apelul declarat de către Primăria municipiului Chișinău, a fost admis recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău, modificată hotărârea Judecătoria Centru, municipiul Chișinău din 21 octombrie 2014, prin micșorarea cuantumului mijloacelor financiare pentru finanțarea elevilor IP „Liceul de Limbi Moderne și Management” pentru anii de studii 2006 - prima jumătate a anului 2014, încasate de la Consiliul municipal Chișinău, în beneficiul Instituției Private „Liceul de Limbi Moderne și Management”, de la suma de 5 541 383 lei 79 bani până la suma de 4 027 165 lei 35 bani

c o n s t a ț ă:

La 12 iunie 2014, Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea alocațiilor pentru finanțarea desfășurării procesului de învățământ (f.d. 4-9, vol.I).

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că este o instituție privată de învățământ preșcolar, primar, gimnazial și liceal, activitatea căreia are drept scop educarea

personalităților multilateral dezvoltate lingvistic, științific, estetic și fizic, cu cunoștințe fundamentale în tehnologiile moderne ale managementului economic și politic.

Menționează că prin prisma normelor de drept în vigoare, elevii din învățământul general obligatoriu, inclusiv din instituțiile private, beneficiază de alocații financiare pentru întreținere pe un an de studiu, fapt probat prin dispozițiile notelor metodologice privind elaborarea proiectelor de buget la ramura “Învățământ” pe anii 2006 (1 725,11 lei per elev), 2007 (1 767,137 lei per elev), 2008 (3 400 lei per elev), 2009 (3 519,74 lei per elev), 2010 (5 255,38 lei per elev), 2011 (5 490,19 lei per elev) și deciziile Consiliului municipal Chișinău cu privire la aprobarea bugetului municipal pe anii 2012 (6 127 lei per elev), 2013 (6 282 lei per elev), 2014 (6 929 lei per elev).

Astfel, pentru perioada anilor de studii 2006 – prima jumătate a anului 2014, Liceului de Limbi Moderne și Management urma a-i fi acordată suma de 5 541 2 383,79 lei cu titlu de alocații pentru desfășurarea procesului de învățământ, însă finanțarea nu a avut loc deoarece autoritățile municipale au refuzat să aloce mijloacele financiare respective, deși conform art. 36 alin. (18) al Legii învățământului nr.547 din 21 iulie 1995, finanțarea instituțiilor de învățământ privat se efectuează și de la bugetul de stat, în limitele normativelor instituțiilor de stat în modul stabilit de Guvern, iar potrivit art. 21 al aceleiași Legi, autoritățile administrației publice locale pot contribui la întreținerea elevilor și studenților, stabilind și aprobând cotele anuale de subvenționare a sistemului de învățământ de la bugetul de stat, precum și normele de asigurare materială a elevilor și studenților.

Reclamantul susține că, la 08 aprilie 2014 s-a adresat către Consiliul municipal Chișinău cu cerere prin care a solicitat examinarea posibilităților de finanțare pentru elevii care își fac studiile în cadrul liceului, în limitele stabilite pentru instituțiile publice, pe perioada anului 2006 - prima jumătate a anului 2014, dar prin răspunsul nr. 04-109/2389 din 08 mai 2014, Consiliul municipal Chișinău s-a expus doar pe marginea cerinței privind alimentația gratuită a elevilor claselor I-IV din IP ”Liceul de Limbi Moderne și Management” pentru anii 2008-2014, lăsând fără examinare capătul de cerere privind dispunerea finanțării pe bază de formulă a instituției cu achitarea alocațiilor aferente.

Învederează că elevii care își fac studiile la Liceu reprezintă o parte din populația școlară supusă învățământului general obligatoriu. Iar abținerea autorităților municipale de la finanțarea instituției de învățământ privat cu instruirea copiilor ce cad sub incidența noțiunii de învățământ de stat obligatoriu, este ilegală și neîntemeiată, Consiliul municipal Chișinău obținând de la bugetul public național mijloace financiare pentru finanțarea desfășurării procesului de învățământ, motiv pentru care statul nu poate invoca drept scuză lipsa mijloacelor disponibile.

Reclamantul invocă că în cazuri similare speței supuse judecății, Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să achite mijloacele financiare necesare pentru întreținerea elevilor din instituții private de învățământ, astfel prin prisma art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, soluțiile judecătorești respective urmează să servească drept model la judecarea prezentului litigiu.

IP "Liceul de Limbi Moderne și Management" solicită încasarea de la Consiliul municipal Chișinău a mijloacelor financiare pentru finanțarea elevilor care își fac studiile la Liceu, în sumă de 5 541 383,79 lei pentru desfășurarea procesului de învățământ pentru anii de studii 2006 – prima jumătate a anului 2014, precum și compensarea cheltuielilor de judecată aferente.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 octombrie 2014 acțiunea a fost admisă integral (f.d. 192, 213-222, vol. I). S-a încasat de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul Instituției Private "Liceul de Limbi Moderne și Management" a sumei de 5 541 383,79 lei cu titlu de mijloace financiare pentru finanțarea elevilor pentru anii de studii 2006 – prima jumătate a anului 2014.

Prin încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 noiembrie 2014 (f.d. 195, vol.I) s-a corectat eroarea materială evidentă din cuprinsul dispozitivului hotărârii din 21 octombrie 2014, în dispozitiv fiind inclusă și sintagma referitor la încasarea de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul Liceului de Limbi Moderne și Management a taxei de stat în mărime de 5 000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015 (f.d. 239, 241-250) a fost admis apelul declarat de către Consiliul Municipal Chișinău, casată hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 octombrie 2014 și încheierea aceleiași instanțe din 20 noiembrie 2014, fiind pronunțată o nouă hotărâre de admitere integrală a acțiunii cu încasarea de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul IP "Liceul de Limbi Moderne și Management" a sumei de 5 541 383,79 lei pentru finanțarea elevilor pentru anii de studii 2006 – prima jumătate a anului 2014 și în beneficiul statului a sumei de 5 000,00 lei cu titlul taxei de stat.

La 03 septembrie 2015 Consiliul municipal Chișinău, prin intermediul reprezentantului său Crețu Maria (procura nr. 07-116/18 din 12 ianuarie 2015), a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 1-4, vol. II).

Prin decizia Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 02 decembrie 2015, recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău a fost admis, a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015, cu restituirea pricinii spre rejudecare la instanța de apel în alt complet de judecată (f.d. 16-27, vol. II).

La data de 17 mai 2017, Curtea de Apel Chișinău a adoptat decizia nr. 2ac-656/16 prin care a fost respins apelul declarat de Primăria mun. Chișinău, a fost admis apelul declarat de Consiliul municipal Chișinău și modificată hotărârea Judecătoriei Centru, municipiul Chișinău din 21 octombrie 2014, prin micșorarea cuantumului mijloacelor financiare pentru finanțarea elevilor Instituției Private "Liceul de Limbi Moderne și Management" pentru anii de studii 2006 – prima jumătate a anului 2014, încasate de la Consiliul municipal Chișinău de la suma de 5541383,79 lei până la suma de 4027165,35 lei.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a constatat că în temeiul alin. (18) art. 36 din Legea învățământului nr. 547 din 21 iulie 1995, în vigoare până la data de 24 noiembrie 2014, pot beneficia după acreditare, de finanțare de la bugetul de stat doar instituțiile de învățământ privat preșcolar, primar și gimnazial, cu excepția celui liceal.

Astfel, deoarece legea nu prevede alocații pentru elevii din clasele liceale, au fost respinse pretențiile în privința încasării mijloacelor financiare pentru finanțarea învățământului liceal și respectiv a fost micșorat quantumul mijloacelor financiare care urmează a fi alocate pentru desfășurarea procesului de învățământ în Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management”, pentru anii de studii 2006 – prima jumătate a anului 2014, de la suma de 5541383,79 lei până la suma de 4027165,35 lei.

La data de 11 august 2017, Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management”, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, prin intermediul reprezentatului său, avocatul Agachi Tatiana, a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, examinarea litigiului în fond, cu dispunerea modificării deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, prin majorarea quantumului mijloacelor financiare pentru finanțarea elevilor Liceului de Limbi Moderne și Management, pentru anii de studii 2006 – prima jumătate a anului 2014, încasate de la Consiliul municipal Chișinău de la suma de 4027165,35 lei până la suma 5387876,06 lei (f.d. 2-12, vol. III).

La data de 06 noiembrie 2017, IP ”Liceul de Limbi Moderne și Management”, în persoana directorului Zaharii Aramă și reprezentată de avocatul Vladimir Grosu, a depus cerere prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova și suspendarea procesului civil până la examinarea respectivei sesizări privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale, în vederea controlului constituționalității sintagmei ”...Instituțiile de învățământ preșcolar, primar și gimnazial pot beneficia, după acreditarea acestora, și de finanțare de la bugetul de stat...” din alin. (18) art. 36 din Legea învățământului nr.547 din 21 iulie 1995, sub aspectul omisiunii de a include și instituțiile de învățământ liceal, prin prisma corespunderii cu art. 1 (3), 10, 16, 35, 126 din Constituție (f.d. 33, vol. III).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 noiembrie 2017, a fost admisă cererea depusă de reprezentanții Instituției Private ”Liceul de Limbi Moderne și Management”, directorul Zaharii Aramă și avocatul Vladimir Grosu cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, a fost remisă la Curtea Constituțională cererea reprezentanților Instituției Private ”Liceul de Limbi Moderne și Management”, directorul Zaharii Aramă și avocatul Vladimir Grosu privind controlul constituționalității prevederilor alin.(18) art. 36 din Legea învățământului nr. 547 din 21 iulie 1995, în vigoare până la 24 noiembrie 2014 (f.d. 53-58, vol. III).

La data de 05 ianuarie 2018, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului ”...Instituțiile de învățământ preșcolar, primar și gimnazial pot beneficia, după acreditarea acestora, și de finanțare de la bugetul de stat...” din alin. (18) al art. 36 din Legea învățământului nr.547 din 21 iulie 1995, în vigoare până la 24 noiembrie 2014, ridicată de către avocatul Vladimir

Grosu, în dosarul 2rac-386/2017, pendinte la Curtea Supremă de Justiție (f.d. 82-88, vol. III).

La data de 31 octombrie 2017, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017 și hotărârii Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 21 octombrie 2014 (f.d. 59-62, vol.III).

În susținerea recursului, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei contestate, având în vedere interpretarea eronată a normelor de drept material.

Recurentul consideră că, admițând acțiunea IP ”Liceul de Limbi Moderne și Management”, instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că, în baza Legii învățământului nr. 547 din 21 iulie 1995, finanțarea instituțiilor de învățământ privat se efectuează din sursele fondatorilor, din taxele de școlarizare, din sponsorizări, credite, donații. Totodată instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de faptul că, instituțiile de învățământ preșcolar, primar și gimnazial pot beneficia și de finanțare de la bugetul de stat în limitele normativelor instituțiilor de stat, în modul stabilit de Guvern, doar după acreditarea acestora. Iar, procesul de acreditare a instituțiilor de învățământ privat pe parcursul ultimilor ani a fost suspendat, iar termenul de valabilitate a certificatelor de acreditare a instituțiilor de învățământ privat din municipiu este expirat. În acest sens fiind emisă de către Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău circulara cu nr. 0118/9 din 09.01.2014, prin care conducătorii instituțiilor de învățământ privat din municipiu au fost atenționați că nu există teme juridic de a înainta Consiliului municipal Chișinău propuneri pentru alocarea mijloacelor financiare pentru alimentația gratuită a elevilor din instituțiile private în anul 2014. Prin Dispoziția Guvernului Republicii Moldova nr. 56-d din 26.04.2016 a fost stabilită inițierea procedurii de acreditare a instituțiilor de învățământ, astfel la moment toate instituțiile urmează să se conformeze acestor norme.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei civile rezultă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017 a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 23 august 2017 (f.d. 205, vol. II).

În circumstanțele enunțate, recursul declarat de către Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management” la 11 august 2017 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

Se consideră a fi depus în termen și recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău, luând în considerare faptul că materialele cauzei atestă faptul că Consiliul municipal Chișinău a recepționat decizia Curții de Apel Chișinău, la data de 28 august 2017, în așa fel termenul limită de contestare a deciziei instanței de apel a fost la data de 30 august 2017, or, data de 29 august a coincis cu zi de odihnă.

La data de 10 octombrie 2017, în adresa Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău a fost expediată copia recursului declarat de către Instituția Privată

”Liceul de Limbi Moderne și Management”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței (f.d. 31, vol.III).

La data de 04 decembrie 2017, recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău a fost expediat în adresa IP ”Liceul de Limbi Moderne și Management” (f.d. 73, vol.III).

La 28 decembrie 2017, Liceul de Limbi Moderne și Management prin intermediul reprezentantului său avocatul Agachi Tatiana a depus referință la recursul declarat, în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia și a solicitat respingerea lui ca fiind inadmisibil (f.d. 74-80, vol. III).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2017 recursul declarat de către Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management” a fost considerat admisibil (f.d. 50, vol.III).

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Potrivit art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 Cod de procedură civilă stipulează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În temeiul art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Examinând recursurile declarate de Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management și Consiliul municipal Chișinău, Primăria municipiului Chișinău împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, studiind materialele dosarului și raportând cele constatate la prevederile legale care guvernează speța, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar să admită recursurile, să caseze decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel din următoarele motive.

După cum denotă materialele prezentei cauze, la 08 aprilie 2014 IP ”Liceul de Limbi Moderne și Management” s-a adresat către Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău cu cerere, prin care a solicitat achitarea în beneficiul său din bugetul municipal a sumei de 5 024 224,98 lei cu titlu de alocații pentru finanțarea desfășurării procesului de învățământ pentru perioada anul 2008 - prima jumătate a anului 2014 (f.d.155-157, Vol. I).

Potrivit răspunsului nr. 04-109/2389 din 08 mai 2014, Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management” a fost informată că, conform tabelului elaborat de către Direcția generală finanțe, pentru alimentația gratuită a elevilor claselor I-IV sunt preconizate mijloace financiare în sumă de 440 760 lei (f.d. 11, Vol. I).

Se reține că referitor la perioada de alocare a mijloacelor financiare a fost comisă o eroare tehnică, din acest considerent nu este certă perioada pentru care suma indicată a fost alocată.

Din motivul că pretențiile înaintate nu au fost admise, la 12 iunie 2014, Liceul de Limbi Moderne și Management a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea alocațiilor pentru finanțarea desfășurării procesului de învățământ (f.d. 3-10, Vol. I).

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, la 06 octombrie 2014, Primăria municipiului Chișinău, prin intermediul Vice-primarului Grozavu Nistor a emis răspunsul nr. 04-109/2389, prin care a adus la cunoștința reclamantului că potrivit datelor existente, numărul elevilor care studiază în Liceul de Limbi Moderne și Management a fost inclus în darea de seamă privind rețea, state și contingente, inclusiv în lista alocațiilor din bugetul de stat privind întreținerea per elev în perioada 2006-2014, însă sursele financiare nu pot fi puse la dispoziția beneficiarului, din motiv că actualmente în bugetul municipal nu sunt mijloace suficiente pentru asigurarea în volum deplin a necesității instituției de învățământ în cauză. Totodată, s-a remarcat că, beneficiarul surselor financiare, în cuantumul prevăzut de stat privind finanțarea per elev, nu a fost informat în perioada indicată despre alocarea acestora la bugetul unității administrativ-teritoriale în perioada 2006-2014. În final, s-a concluzionat că cererea IP ”Liceului de Limbi Moderne și Management” nu poate fi satisfăcută (f.d. 158, Vol. I).

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, prima instanță, prin hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 21 octombrie 2014, a admis integral acțiunea înaintată de IP „Liceul de Limbi Moderne și Management” către Consiliul Municipal Chișinău privind încasarea sumei, a dispus încasarea de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul IP „Liceul de Limbi Moderne și Management” suma de 5 541 383,79 lei cu titlu de mijloace financiare pentru finanțarea elevilor IP „Liceul de Limbi Moderne și Management” pentru anii de studii 2006 - prima jumătate a anului 2014 (f.d. 192, 213-251, vol.I).

Prin încheierea din 20 noiembrie 2014, Judecătoria Centru, mun. Chișinău a dispus corectarea erorii materiale – de calcul evidentă din cuprinsul dispozitivului hotărârii Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 21 octombrie 2014 și anume: la alineatul 2, după sintagma ”prima jumătate a anului 2014” se va include mențiunea și taxa de stat în mărime de 5000 (cinci mii) lei (f.d. 195, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015 (f.d. 239, 241-250) a fost admis apelul declarat de către Consiliul Municipal Chișinău, casată hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 21 octombrie 2014 și încheierea aceleiași instanțe din 20 noiembrie 2014, fiind pronunțată o nouă hotărâre de admitere integrală a acțiunii cu încasarea de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul IP ”Liceul de Limbi Moderne și Management” a sumei de 5 541 383,79 lei pentru finanțarea elevilor pentru anii de studii 2006 – prima jumătate a anului 2014 și în beneficiul statului a sumei de 5 000,00 lei cu titlul taxei de stat.

La 03 septembrie 2015 Consiliul municipal Chișinău, prin intermediul reprezentantului său Crețu Maria (procura nr. 07-116/18 din 12 ianuarie 2015), a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 1-4, vol. II).

Prin decizia Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 02 decembrie 2015, recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău a fost admis, a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015, cu restituirea pricinii spre rejudecare la instanța de apel în alt complet de judecată (f.d. 16-27, vol. II).

Judecând apelul, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 17 mai 2017, a respins apelul declarat de Primăria mun. Chișinău, ca depus de o persoană care nu este parte a procesului, a fost admis apelul declarat de către Consiliul municipal Chișinău, cu modificarea hotărârii Judecătoriai Centru, municipiul Chișinău din 21 octombrie 2014, prin micșorarea cuantumului mijloacelor financiare pentru finanțarea elevilor IP „Liceul de Limbi Moderne și Management” pentru anii de studii 2006 - prima jumătate a anului 2014, încasate de la Consiliul mun. Chișinău, în beneficiul IP „Liceul de Limbi Moderne și Management”, de la suma de 5 541 383 lei 79 bani până la suma de 4 027 165 lei 35 bani.

Prin urmare, instanța de apel a ajuns la concluzia de a menține hotărârea primei instanțe, în ceia ce privește admiterea pretenției reclamantului privind alocarea mijloacelor financiare pentru finanțarea elevilor IP „Liceul de Limbi Moderne și Management”, pentru anii de studii 2006 - prima jumătate a anului 2014, cu modificarea cuantumului acestor alocații și anume micșorând suma solicitată de la 5541383 lei 79 bani până la suma de 4027165 lei 35 bani, în temeiul calcului prezentat în instanța de apel de către reprezentantul Instituției Private „Liceul de Limbi Moderne și Management”.

Analizând decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017 în coroborare cu materialele cauzei civile, instanța de recurs conchide că concluziile instanței de apel cu privire la menținerea hotărârii primei instanțe, în ceia ce privește admiterea pretenției reclamantului privind alocarea mijloacelor financiare pentru finanțarea elevilor IP „Liceul de Limbi Moderne și Management”, pentru anii de studii 2006 - prima jumătate a anului 2014, cu modificarea cuantumului acestor alocații și anume micșorând suma solicitată de la 5541383 lei 79 bani până la suma de 4027165 lei 35 bani, sunt premature și fără o analiză multiaspectuală a circumstanțelor cauzei în raport cu probele prezente în dosar.

În acest sens, instanța de recurs reține că la examinarea cauzei, instanța de apel prin prisma art. 36 alin. (18) al Legii învățământului nr. 547 din 21 iulie 1995, în vigoare până la data de 24 noiembrie 2014, urma să constate cu certitudine dacă reclamantul Instituția Privată „Liceul de Limbi Moderne și Management”, pentru această perioadă, a beneficiat de alocații pentru finanțarea învățământului elevilor liceului de la bugetul de stat.

Or, Deciziile Consiliului municipal Chișinău și Notele Metodologice, la care face referire reclamantul și în baza cărora își întemeiază acțiunea, nu indică expres că Instituției

Private ”Liceul de Limbi Moderne și Management” i-au fost alocate mijloace bănești pentru întreținerea elevilor pentru perioada indicată.

În acest sens instanța de recurs remarcă că prin Decizia Consilului municipal Chișinău nr. 1/1 din 10.02.2011, la pct. 10 au fost aprobate normele bănești de alimentație pe zi pentru un copil/elev în instituțiile de învățământ preșcolar și preuniversitar din municipiul Chișinău, conform anexei nr. 18; prin Decizia nr. 3/2 din 27 aprilie 2012, la pct. 11 au fost aprobate normele bănești de alimentație pe zi pentru un copil/elev în instituțiile de învățământ preșcolar și preuniversitar din municipiul Chișinău, conform anexei nr. 19; prin Decizia Consilului municipal Chișinău nr. $\frac{3}{4}$ din 02.04.2013, la pct. 10 și 11 a fost aprobat Regulamentul privind implementarea formulei de finanțare pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general, finanțate din bugetul municipiului Chișinău și suma mijloacelor bugetare calculate pe bază de formula pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general pe anul 2013, conform anexelor nr. 9 și 9.1, cu aprobarea normelor bănești de alimentație pe zi pentru un copil/elev în instituțiile de învățământ și preuniversitar din municipiul Chișinău, conform anexei nr.10; prin Decizia Consilului municipal Chișinău nr. 1/3 din 30.01.2014, la pct. 12 a fost aprobat Regulamentul privind implementarea formulei de finanțare pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general, finanțate din bugetul municipiului Chișinău și suma mijloacelor bugetare calculate pe bază de formula pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general pe anul 2014, conform anexelor nr. 8, 8.1 și 9. Iar normele metodologice relevate de către reclamant nu reprezintă altceva decât metodologia în baza căreia anual este întocmit și aprobat pe capitol de cheltuieli bugetul municipal, care include în sine toate sferile și domeniile care sunt de competența sferei bugetare municipale și atestă modul și ordinea de calculare a valorii mijloacelor financiare alocate.

Astfel, instanța de apel urma să stabilească cu certitudine faptul dacă instituția-reclamantă se regăsește în listele instituțiilor de învățământ, cărora administrația publică locală a alocat mijloace financiare pentru întreținerea elevilor pentru această perioadă. Or, faptul dat nu poate fi constatat în lipsa anexelor la care se face referire în Deciziile Consiliului municipal.

La emiterea soluției privind încasarea mijloacelor financiare din contul Consiliul municipal Chișinău, instanța de apel urma să verifice cu certitudine, dacă IP „Liceul de Limbi Moderne și Management” a fost inclusă în lista instituțiilor de învățământ cărora li se alocă din bugetul de stat mijloace financiare pentru finanțarea elevilor pentru perioada de referință, dar și dacă aceste mijloace financiare au fost transferate în bugetul unității administrativ-teritoriale, cu includerea în calcul a mijloacelor bănești alocate pentru clasele liceal. Or, răspunsul Primăriei municipiului Chișinău nr. 04-109/2389 din 08 mai 2014 nu atestă faptul că pentru Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management” urmează a fi alocate mijloace bănești pentru întreținerea elevilor, ci doar indică la preconizarea mijloacelor financiare în sumă de 440760 lei, pentru perioada 2008-2014 (conform calcului anexat la răspuns).

În continuarea analizei deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, în coroborare cu materialele cauzei civile, instanța de recurs consideră pripită și lipsită de claritate concluzia instanței de apel privind încasarea de la Consiliul municipal Chișinău, în beneficiul IP „Liceul de Limbi Moderne și Management”, a mijloacelor financiare pentru finanțarea elevilor IP „Liceul de Limbi Moderne și Management”, pentru anii de studii 2006 - prima jumătate a anului 2014, în sumă de 4 027 165,35 lei, în baza calculului anexat de către reprezentantul Instituției Private „Liceul de Limbi Moderne și Management”.

Or, este remarcabil că suma încasată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017 și anume suma de 4027 165,35 lei diferă de suma revendicată de reclamant, conform calculului formulei „per elev ponderat” pentru perioada menționată, prezentat de reprezentantul acestuia în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, cu excluderea sumei calculate pentru ciclul liceal (cl.10-12), dar și de suma solicitată spre încasarea în cererea de chemare în judecată înaintată la 12 iunie 2014. Astfel, la depunerea acțiunii în instanța de judecată, reclamantul a solicitat încasarea din contul Consiliului municipal Chișinău a mijloacelor financiare în sumă de 5541383, 79 lei, cu titlu de alocații pentru finanțarea elevilor IP „Liceul de Limbi Moderne și Management” pentru anii de studii 2006 - prima jumătate a anului 2014 (f.d.4-9, vol. I), prin cererea de anexare a înscrisurilor din 04 februarie 2016, reprezentantul IP „Liceul de Limbi Moderne și Management” a anexat calculul pretențiilor din acțiune, potrivit căruia suma solicitată constituie 5387876,06 lei (f.d. 42, vol.II), din care suma de 597881,65 lei constituie suma calculată pentru elevii claselor 10-12 pentru această perioadă, iar instanța de apel prin decizia contestată a încasat suma de 4 027 165,35 lei, cu excluderea sumei calculate pentru finanțarea claselor liceale.

În contextul celor menționate, se atestă faptul că prin încasarea sumei de 4 027 165,35 lei, se crează o stare de incertitudine și neclaritate în privința sumei încasate, or, în condițiile în care suma pretențiilor din acțiune (5387876,06 lei) a fost micșorată prin excluderea sumei de 597881,65 lei, cu titlu de mijloace financiare destinate pentru finanțarea învățământului liceal, suma finală spre încasare ar fi constituit 478884,41 lei.

Concomitent, la examinarea cauzei în ordine de apel, urmează a fi verificat numărul real de elev, care au fost instruiți în perioada de referință în IP „Liceul de Limbi Moderne și Management” și dacă numărul indicat coincide cu numărul de elevi înregistrați la autoritatea publică locală.

În acest sens, instanța de recurs învederează că hotărârea judecătorească trebuie să fie certă, completă, corectă, clară, consecutivă, convingătoare și concretă. Circumstanțele și probele constatate în cauză urmează să fie expuse într-o strictă consecutivitate logică. De asemenea concluziile instanței expuse în partea motivată a hotărârii trebuie să coincidă cu circumstanțele pricinii, constatate pe parcursul dezbaterilor judiciare, în caz contrar hotărârea fiind lovită de nulitate.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Prin urmare, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, studiind actele pricinii și verificând legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel, ajunge la concluzia că instanța de apel a examinat insuficient circumstanțele pricinii, nu a supus examinării depline cumulul probelor și înscrisurilor anexate la dosar, ceea ce contravine prevederilor legale precitate și constituie temei de casare a deciziei pronunțate, cu restituirea cauzei civile spre judecare.

Instanța de apel urma să stabilească și să elucideze circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii, or, apelul este calea de atac ordinară, devolutivă și suspensivă de executare ce provoacă o nouă judecare a pricinii în fond. Această cale de atac conferă instanței investite cu soluționarea apelului, pe lângă competența verificării legalității și temeiniciei hotărârii atacate și unele atribuții de judecată ale primei instanțe și se extinde asupra tuturor împrejurărilor de fapt și de drept ale pricinii.

Suplimentar, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție constată încălcarea normelor de drept procedural în cadrul examinării cauzei civile de către instanțele ierarhic inferioare.

Așadar, din materialele dosarului rezultă că prin dispozitivul hotărârii pronunțate de către Judecătoria Centru, mun. Chișinău la 21 octombrie 2014, s-a dispus încasarea de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul Instituției Private "Liceul de Limbi Moderne și Management" a sumei de 5 541 383,79 lei pentru finanțarea elevilor pentru anii de studii 2006 - prima jumătate 2014.

Prin încheierea din 20 noiembrie 2014, prima instanță a corectat eroarea materială și a încasat de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul Instituției Private "Liceul de Limbi Moderne și Management" suma de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli judiciare suportate prin plata taxei de stat la depunerea acțiunii.

Prin dispozitivul hotărârii integrale întocmite, în condițiile art. 236 alin. (5) lit. b) Cod de procedură civilă, din contul Consiliului municipal Chișinău în beneficiul Instituției Private "Liceul de Limbi Moderne și Management" s-a încasat suma de 5 541 383,79 lei pentru finanțarea elevilor pentru anii de studii 2006-prima jumătate 2014, precum și 5 000 lei cheltuielile judiciare suportate pentru plata taxei de stat la depunerea acțiunii.

Conform art. 236 alin. (1), (5) lit. b), (6) Cod de procedură civilă, după încheierea susținerilor orale, completul de judecată se retrage pentru deliberare. În urma deliberării președintele ședinței sau unul dintre judecători pronunță dispozitivul hotărârii și explică participanților la proces procedura și termenul de atac al hotărârii. Instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă participanții la proces în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel. În cazurile prevăzute la alin. (5), completul de judecată va întocmi hotărârea integrală în termen de 15 zile de la data solicitării, atacării sau pronunțării dispozitivului hotărârii, după caz.

Potrivit art. 238 alin. (4) și (5) Cod de procedură civilă, rezultatul deliberării se consemnează în hotărârea integrală sau în dispozitivul ei, semnat de toți judecătorii care au participat la deliberare, inclusiv de judecătorul care are opinie separată. Modificările operate

în cuprinsul hotărârii se consemnează mai sus de semnăturile judecătorilor. După semnarea hotărârii, nici un judecător nu poate reveni asupra opiniei sale.

Alin. (6) art. 241 Cod de procedură civilă, exhaustiv prevede că, dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Potrivit art. 249 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, după pronunțarea hotărârii, instanța care a adoptat-o nu este în drept să o anuleze nici să o modifice. Instanța judecătorească poate, din oficiu sau la cererea participanților la proces, să corecteze greșelile sau omisiunile din hotărâre privitor la nume, calitate procesuală, orice alte erori materiale sau de calcul evidente.

În conformitate cu art. 250 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța care a pronunțat hotărârea emite, din oficiu sau la cererea participanților la proces, o hotărâre suplimentară dacă: nu a rezolvat problema repartizării între părți a cheltuielilor de judecată ori a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, specialiștilor, interpreților sau reprezentanților cu privire la cheltuielile de judecată a căror compensare li se cuvine.

Raportând prevederile legale citate mai sus la circumstanțele relatate, instanța de recurs consideră că, la caz, nu sunt întrunite condițiile art. 249 alin. (2) Cod de procedură civilă, pentru emiterea încheierii de corectare a erorii materiale din hotărâre prin încasarea de la Consiliul municipal Chișinău în beneficiul Instituției Private "Liceul de Limbi Moderne și Management" a sumei de 5 000 lei cheltuielile judiciare suportate pentru plata taxei de stat la depunerea acțiunii.

Aceasta constituie, de fapt, o modificare a hotărârii în ceia ce privește repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată, ce nu poate fi soluționată prin prisma art. 249 alin. (2) Cod de procedură civilă și ceia ce constituie temei pentru casarea încheierii din 20 noiembrie 2014, prin care a fost corectată eroarea materială. Or, în conformitate cu art. 250 ali. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, în cazul când instanța de fond în hotărârea judecătorească a omis să se expună în privința repartizării cheltuielilor de judecată, acesta urma să emită o hotărâre suplimentară prin care să fie soluționată chestiunea privind încasarea cheltuielilor de judecată.

În acest context, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, reține că instanța de apel la examinarea cauzei urma să verifice legalitatea încheierii emise de instanța de fond, în raport cu prevederile legale citate mai sus, or, încălcările de ordin procedural indicate au rezultat și în necorespunderea dispozitivului hotărârii cu dispozitivul hotărârii integrale, ceia ce constituie temei pentru casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri.

Din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural și material și aceste erori nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de Instituția Privată "Liceul de Limbi Moderne și Management" și Consiliul municipal Chișinău, Primăria municipiului

Chișinău, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017 și de a restitui pricina spre rejudecare în ordine de apel în aceeași instanță în alt complet de judecători.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice minuțios circumstanțele cauzei, probele administrate și reexaminând pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management” și Consiliul municipal Chișinău, Primăria municipiului Chișinău.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Privată ”Liceul de Limbi Moderne și Management” împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea alocațiilor pentru finanțarea desfășurării procesului de învățământ, cu restituirea cauzei la rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Luiza Gafton